

Աղբիւրին լացը խորունկցաւ անհունորէն,
Շերիմներն ալ մարմիններու պէս կը մռնէր...

ԱՆՏԱՌԻՆ ԱՌԱՄՊԵԼԸ

Ո՛ր են բոյները տատարկի ճրը զոգեբուն...
Սիրտը մահուան ձեռքերուն մէջ, սիրտը անհուն
Մաղիկ մը չէ՞ որուն տրամադը կը հասնի
Հին երկնքի մ'արդէն լիջած արեւներուն...
Ու դարձ' սիրտն ըրին սափա՞ր մ'արտատուալի...

Կը դառնայ ըստին իր ակէն բոցը՝ չի մարած.
Ո՛վ յետին պաշն որ կ'արժէ կեանք մը լուսաբոցած,
Ո՛վ հրաժեշտին յանգրժութիւնը վերաւոր
Ժամանակին ծաւի կուրծքին վրայ թևաբաց...
Կը լընձ ժայնն որ ըստու բառը դաշնաւոր...

Ի՞նչ երազներ, ի՞նչ յոյսեր, ի՞նչ համոյրներ կան
Թաղուած անհետ, ի՞նչ աստուածներ քաջորական
Այս խաւարի թեղեղբերին մէջ մահաբոյր...
Գիւղիկ, ասաղբոյ ինչո՞ւ համար կը պլպլանայ,
Ե՛րբ կը ցամքի սէրն իսկ, վրձնա խորունկ աղբիւր...

Բայց վայրկեանն է ինկած մարգրիտ այն մանեակէն.
Զոր հիւսցնին Մազթաղիէն է Անանքէն,
Ճակատադրին ու Տառապանքն անհունաթիւ
Ու ժամանակը դարերու միայն պսակէն
Կ'առնէ ծաղկէն անոր լցնաղ ու յարատեւ...

Իրկեմնէն էր, զընէ՛ր, ասաղի մը ծաղկեմով.
Ես վերցուցի երկնքներուն սիրտը զինով,
Ու մոխրացած ուրի մ'ինկաւ իր բաժակին...
Անուհետեւ կուրծքիս երակ մը սեղմելով՝
Խորհուրդներուն ես կ'աղօթեմ պաշտապօրին...

Կախա՛րդ ոչի, զոն որ արցունքը որը ճրագին
Մէջ կը թափու իրեն ըսգին, զուն որ սակին
Կ'առաջնորդին սյծերէն դուրս՝ արեւաստներուն
Ու ոճերին, զըթա՛, զըթա՛ սա լուսնակին
Որ կը մեռնի, ամզո՛յն աղջիկ սիրտը արին...

Կախա՛րդ ոչի, զըթա՛, կեանքին պէտք դառնան
Փայլելու յոգնած, տեն, ի՞նչ մեռայլ է գիշերուան
Ուղիին որ միշտ արշալոյսին կ'առնէ ճրքում.
Սերկել մէկը բռնէ՛ր ձեռքը՝ որ չի վախճամ
Նոճիներէն, շերիմներէն մահաարտուալ...

Ու չի հասած զեռ հանգրուանն աստաւոյն,
Երազն ինծի փպտէ՛ր նորէն, իմ վիշտերու...
Ու համբուս վրայ որ արեւն կը սպնակի,
Լըսէ՛ր հոգս՝ երգի նըման կարտապոյզ՝
Տառապանքերուն միջինն աղաւ, զարթո՛ւմ Կեանքի...:

ԱՐՍԵՆ ԵՐԿԱՅԸ .

Օր մը երբ թռչուններու երամը ճրու-
ռուղիէն դադրեցաւ, անտառին մէջ խոր
լուսթիւն մը տիրեց: Եւ ոչ իսկ հովի ջունչ
մը կը լսուէր, իբր թէ այդ քաղցրաձայն
թռչունները անտառին մէջ հիացած՝ ըս-
պասման վիճակ մը ստեղծած ըլլային: Ոչ
մէկ խըրտոց տներէներու, ոչ մէկ շշուշ
ճիւղերու վրայ, ոչ մէկ ձայն օդոյ մէջ:
Կարծես քնութիւնը հայեցողութեան մէջ
թաղուած էր:

Յանկարծակի իմաստասէր խայտիտ մը՝
խզելով մունջ հմայքը հարցուց.

« Ի՛նչ է Կեանքը »:

Այդ ձայնին՝ չորս կողմը դողաց ու շար-
ժեցաւ: Եւ որովհետեւ այլևս խզուած էր՝
թռչուն մը համարձակեցաւ պատասխանել.
« Կեանքը երգ մ'է »:

« Ո՛վ, մրտրեան մէկ կռիւ մ'է », վրայ
բերաւ խլուրդ մը, դուրս հանելով գլուխը
որջէն, ճիշդ այն ծառին տակէն՝ որուն ճիւղ-
երուն վրայ խօսող թռչունը կ'ստտտէր:
« Կեանքը, ըստ իս, անիւն է » ըսաւ
վարդի կոկոն մը:

Գեղեցիկ թիթեռնիկ մը հանգչեցաւ վար-
դին վրայ, համբուրեց և ըսաւ. « Կեանքը
հաճոյք մ'է »:

« Ըսէ, մանուսանդ, քե ամբոս կարձ օր
մ'է », մրջնաց իր բզզիւնովը՝ սակաւ-
բեայ ճանն մը և անցաւ գնաց:

« Ես կը խորհիմ որ Կեանքը՝ օգտակա-
րին և հաճոյքին միջև փոփոխութիւն մ'է »,
աւելցուց մեղուն և ծածկուեցաւ վարդին
բաժակին մէջ՝ նեկտարը ծծելով:

« Ինծի համար Կեանքը տանգրք մ'է »,
հառաչեց փոքրիկ մըջիւն մը, որ իրմէ շատ
աւելի ծանր յարդի շիւղ մը ետեւէն կը
քաշէր:

Իսկ սկիւռ մը ընկողդի մը մէջէն աւել-
ցուց. « Այո՛, իրատեք ունիս, Կեանքը դը-
ժուար կոտորիթ ընկողդ մ'է »:

« Ա՛, ա՛, ի՛նչ իմաստաբոյր », ծիծաղելով
պատասխան տուաւ անծեղ մը, ուզելով
հեգնութեամբ մը ծածկել ըսածին խեղճու-

թիւնը: Ապահով կ'ուր մը պիտի ծագէ՜ր՝ եթէ թեթեւ անձրեւ մը նոյն պահուն չը ջուցնէր թէ «կեանքը արտասուել մ'է...»: Փոթորիկը մօտ էր, մութ ամպ մը որոտաց. «կեանքը ազատութեան կ'սին է»:

«Ո՛ր», կը խաբոխս, կեանքը ազատութեան է գորտարան է» առարկեց արծիւ մը բարձրէն:

«Վայ՛ ինձի, կեանքը սակաւ բարեքեր երկիր մ'է», ըսաւ տխուրեւորեալ ցախ մը՝ որ զօռաւորութեամբ քարերու մէջէն ճամբան կը բանար:

Հսկայ շոճիները մէկմէկու ծոելով կ'ընէին. «կեանքը դեպի բարձր դիմել մ'է»: Եւ անաստին բուրբ ծառերը իրենց տեւրենքը ջարժեցին նոյն վճիռը կրկնելով: Միայն ուռենի մը լացաւ. «կեանքը խոնարհի ա'է...»:

Եւ անա գիշերն իջաւ. և յարգելի խաչատուր լուսեման հրաւիրեց. «Թողուցէր հանգչիլը», ըսաւ, «Զեզմէ ո՛ր քրտնացուցիլ պատասխան մը գտաւ. վաղը ետքէն կը սկըսի՜նք մեր վիճարանորիւնը և կը համաձայնեմք»:

«Այդպէս ըրէք», ըսաւ գիշերը, «կեանքը երազ մ'է»:

Գիշերային անդորրութիւնը տիրած էր քաղցին ու զաշտերուն վրայ և արշալոյսը հեռու չէր:

Ամայի սենեկի մը մէջ, ուսանողը թաղուած էր մտածութեանց մէջ: Մարեց ճըրագը՝ խորհրդածելով ինքնիրեն. «կեանքը դպրոց մ'է»:

Վարը փողոցին մէջ կը լուռէր քաղաքացւոյ մը յոգնած քայլերուն ծախքը. նա տուն կը վերադառնար հանգչեալ. կը հառաչէր. «կեանքը փափաք մ'է երբեք զոհացում»:

Մեղմ հով մը կը փչէր, ըսաւ. «կեանքը անշնորհ մ'է»:

Հորիզոնին վրայ կը նշմարուէին լուսոյ առաջին նշանները. ամբողջ անտառը լուսաւորուեցաւ, մինչև որ ամենուրեք լքասուեցաւ. «կեանքը սկիզբն է»:

G. VANNICOLA

(Հոնետական նմանողութիւն)

Քրգմ. Գ. Մ. Թաշճեան

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԵՎ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

ՓՈՒՐԻՒԿ ՍՏԱԽՕՍԸ

ԱՆՁԻՆՔ

ԻԳՆԱՏԻՍՈՍ — հայր:

ՓԻԼԻՊՊՈՍ

ՈՌՈՒՈՒՓՈՑ

ԱՌՄԱՆԻՈՑ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ — զառ զայոց

ՖԷԼԻՉԷ — ծառայ

որդեք Իգնատիոս

Անցքի սրահիկ մը, ուսուցիչ պահելու դահլիճ մը, սեղան մը, արտօներ և երեք դռներ վարագոյրներով, մէկը դիմացը և երկուքը կողմնակի:

ՏԵՍԻՆ Ա.

ՓԻԼԻՊՊՈՍ և յետոյ ՈՌՈՒՈՒՓՈՑ

Փիլիպ. (սեղանին առջև նստած). — Լաւ թէ գէշ ահա լինցուցի զպրոցական պարտականութիւններս: Աստիք բուրն ալ թողթապանակին մէջ դնենք, մեղանադատելու և պուպրիկներու պարկը: (Եր կատարէ). Վայ, այս գրիչը սեփ սեղ դարձեր է... Այս վիճակին մէջ անհաճոյ է ինձի: Պէտք է փայլեցնել զայն. որուն համար քիչ մը սնդիկ կ'ուզէ... Ահ, ահաւսրիկ. գտաւ զայն: (Դուրս կ'ելնէ աշակողմէն): Ուստոյի. (ձախ կողմէն). — Փիլիպպոսը մայրիկին սենեակը կ'երթայ: Արդեօք ի՞նչ խաղ ունի ընելիք. անտարակոյս ձախորդ գործ մը: Ետ կը դառնայ... Դիտենք զինքը գաղտուկ: (ձախակողմի վարագոյրին տակ կը ծածկըշի):

Փիլիպ. — Եղածն եղած է, ալ դարման չկայ: (ցոյց տալով փորրիկ հայելի մը): Հիմայ հայելին կը կտորեմ, ետեի սնդիկը կը քերթեմ և փաստալոյսն կ'ընեմ գրիչս՝ արծաթէն մաշելի = (վարանմո): Սակայն ի՞նչպէս կտորեմ ասիկա... Եթէ գտնիմ զարնեմ, աղմուկ կ'ընէ: Զեռքով կը կտորեմ զայն:

Ուստոյի. (ցած ձայնով). — Խեղճ հայելի:

Փիլիպ. (դուրսելու բանի մէջ). — Այ, ինչո՞ւ չի փրթիր: (Հիւ մը կ'ալմկի):

Ուստոյի. (աւշով, դուրս ցատկելով). — Ի՞նչ հանդիպեցաւ:

Փիլիպ. (ինքն իրեն). — Օգնութիւն: Ուստոյի փոշի... (կը ծածկէ հայելին քղապանակին ետեւ):

Ուստոյի. — Կրնամ գիտնալ եղածը:

Փիլիպ. — Ո՛հ, ոչինչ. այսինքն (ցոյց տալով) մէք մը:

Ուստոյի. (պոռպոյ). — Շնորհ, լաթի կտոր մը: